

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан соціально-гуманітарного
факультету
Оксана ГОМОТЮК
“ 30 ” _____ 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ІНІНОТ
Святослав Питель
“ 30 ” _____ 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної
роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ
_____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни
«ОСНОВИ КОРЕКЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ»

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність – 012 Дошкільна освіта

Освітньо-професійна програма – «Дошкільна освіта. Інклюзивна освіта»

кафедра освітології і педагогіки

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год)	Практ. (год)	ІРС (год)	Тренінг (год)	СРС (год)	Разом (год)	Екзамен
Денна	1	1	30	30	4	8	78	150	1
Заочна	1	2	8	4	-	-	138	150	2

30.08.2024

Тернопіль – 2024

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», спеціальності 012 «Дошкільна освіта», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 11 від 26 червня 2024 р.)

Робочу програму склав д.п.н., проф., професор кафедри освітології і педагогіки Володимир ЧАЙКА.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри освітології і педагогіки (протокол № 1 від 26.08.2024 р.).

Завідувач кафедри,
д.пед.н., проф.

Лілія РЕБУХА

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 012 «Дошкільна освіта» (протокол № 1 від 30.08.2024 р.).

Голова групи забезпечення спеціальності, д.пед.н., проф.

Володимир ЧАЙКА

Гарант освітньої програми,

к.пед.н., доцент,

доцент кафедри освітології і педагогіки

Ольга ГЛАВАЦЬКА

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Основи корекційної педагогіки»

1. Опис програми

Дисципліна – «Основи корекційної педагогіки»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань: 01«Освіта/педагогіка»	Статус дисципліни – Нормативна, циклу професійної підготовки Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 5	Спеціальність: 012 «Дошкільна освіта» Освітньо-професійна програма: «Дошкільна освіта. Інклюзивна освіта»	Рік підготовки: Денна – 1 Заочна – 1 Семестр: Денна – 1 Заочна – 2
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: Денна – 30 год Заочна – 8 год Практичні заняття: Денна – 30 год Заочна – 4 год
Загальна кількість годин –150 год		Самостійна робота: Денна – 78 год, Заочна – 138 год Індивідуальна робота - 4 год Тренінг – 8 год
Тижневих годин : – 10 год, з них аудиторних – 4 год		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання вивчення дисципліни.

Сьогодні зростає потреба в кваліфікованих фахівцях, здатних працювати з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання. Підготовка сучасного педагога передбачає необхідність оволодіння компетентностями для роботи в інклюзивному освітньому середовищі.

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Метою вивчення навчальної дисципліни полягає в тому, щоб підготувати фахівців, здатних розуміти основні принципи, методи та технології корекційної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами; формувати знання про специфіку розвитку та навчання дітей з труднощами розвитку та методи індивідуального підходу; готувати здобувачів вищої освіти до створення умов для соціальної адаптації та інтеграції в суспільство дітей з ООП.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

В результаті вивчення дисципліни «Основи корекційної педагогіки» здобувачі освіти повинні:

- ознайомитися з теоретичними основами корекційної педагогіки;
- сформувати практичні навички корекційно-розвивального навчання та виховання;

- розвинути компетентності здобувачів вищої освіти для реалізації інклюзивної освіти;
- навчитися ефективної комунікації зі здобувачами освіти з ООП, батьками та колегами;
- аналізувати педагогічні ситуації для вибору відповідних корекційних методик.

2.3. Передумови для вивчення дисципліни.

Вивчення курсу передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних дисциплін, які вивчаються у межах освітньої програми, цілеспрямованої роботи над вивченням науково-педагогічної та методичної літератури, активності під час лекцій та практичних занять, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

2.4. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

Процес вивчення дисципліни «*Основи корекційної педагогіки*» спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

ЗК-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-10. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

СК-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

СК-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

СК-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

СК-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).

СК-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

СК-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

СК-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі.

СК-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

СК-12. Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності

СК-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленневою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

СК-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

СК-22. Здатність демонструвати розуміння інклюзивних цінностей, уміння розпізнавати та враховувати різноманітність осіб, здійснювати індивідуальний супровід в освітньому процесі.

СК-25. Здатність до налагодження взаємодії та консультування батьків дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами

СК-26. Здатність організовувати науково-методичну та інноваційну діяльність в системі дошкільної та інклюзивної освіти

2.5. Результати навчання.

До результатів вивчення дисципліни «*Основи корекційної педагогіки*» належать такі:

ПР-1. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-2. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-3. Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.

ПР-4. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-5. Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти

ПР-7. Планувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей та потреб дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПР-8. Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

ПР-10. Знати принципи функціонування системи раннього втручання, розуміти можливості опори на неї у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами, дотримуючись професійноетичних вимог до діяльності фахівця з раннього втручання.

ПР-16. Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

ПР-17. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

ПР-18. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПР-19. Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.

ПР-20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

ПР-27. Організовувати та здійснювати супровід осіб з особливими освітніми потребами, представляти та відстоювати їхні інтереси і права.

ПР-28. Налагоджувати взаємодію та здійснювати консультування батьків дітей з особливими освітніми потребами.

ПР-29. Володіти навичками управління та адміністрування закладом дошкільної освіти, підбором фахівців для роботи із дітьми з особливими освітніми потребами.

3. Програма дисципліни «Основи корекційної педагогіки»

Змістовий модуль 1. Історичні та методологічні аспекти розвитку колекційної педагогіки

Тема 1. Спеціальна освіта в Україні та модернізація освітньої галузі. Історія становлення та розвитку корекційної освіти

Актуальні проблеми сьогодення щодо розвитку осіб з ООП. Система корекційної освіти в Україні: характерологічні ознаки. Модернізація колекційної освіти України: основні шляхи та засоби упровадження змін. Зародження корекційної освіти: історія відкриття перших спеціальних установ для осіб з ООП. Соціум та люди з освітніми труднощами. Розвиток та етапи становлення корекційної освіти.

Література: [2; 3; 5; 15].

Тема 2. Корекційна педагогіка в системі наукових знань: теоретичні та методологічні основи

Корекційна педагогіка як наука. Зміст та міжпредметні зв'язки корекційної педагогіки. Методологічні й теоретичні основи корекційної педагогіки. Генезис наукових досліджень з корекційної педагогіки. Актуальні питання корекційної педагогіки. Категорії корекційної педагогіки.

Література: [2; 3; 5; 14].

Тема 3. Основні принципи корекційно-розвивальної роботи з дітьми з освітніми труднощами в освітньому просторі

Зміст корекційно-розвивальної роботи з дітьми, що мають інтелектуальні, в освітньому процесі. Зміст, сутність, мета, завдання корекційно-розвивальної роботи. Корекційно-розвивальна робота з дітьми з особливостями психофізичного розвитку.

Сутність корекційно-розвивальної роботи у спеціальних закладах освіти: історичний аспект. Сутність корекційно-розвивальної роботи з дітьми з психофізичними порушеннями. Теоретичні основи навчання і виховання дітей з ООП.

Література: [2; 3; 5; 12; 13; 14; 15].

Тема 4. Діти з особливими потребами як суб'єкт корекційної педагогіки. Класифікація видів труднощів та порушень психофізичного розвитку дітей

Зміст понять теми. Норма та відхилення від норми: характеристика порушень. Норма та відхилення від норми: характеристика порушень. Категорії особливих освітніх потреб (труднощів). Корекційно-розвивальна робота з дітьми з особливостями психофізичного розвитку. Види порушень та труднощів.

Література: [2; 3; 4; 5; 11; 15].

Змістовий модуль 2. Організація освітнього процесу зі здобувачами дошкільної освіти з освітніми труднощами

Тема 5. Психолого-педагогічна характеристика ЗО із різними видами порушень розвитку: загальні та специфічні закономірності розвитку дітей з різними нозологіями

Психолого-педагогічна характеристика ЗО із різними видами порушень розвитку. Постанова КМУ Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами. Нозології дітей з ООП.

Література: [2; 3; 5; 9].

Тема 6. Загальні вимоги до організації і змісту корекційно-розвивального педагогічного процесу: особливості реалізації завдань СО та вимоги щодо організації психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП в освітньому просторі

Соціокультурні основи навчання та виховання дітей з порушеннями розвитку. Основні вимоги до організації навчання дітей з порушеннями розвитку, що потребують корекційно-розвивального супроводу. Інклюзивна освіта в умовах закладу дошкільної освіти. Наказ МОН України Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП у закладі загальної середньої освіти. Служби раннього втручання:

основні завдання, принципи організації, технології.

Література: [2; 3; 5; 15].

Тема 7. Особливості індивідуалізації розвитку, навчання і виховання дітей з особливими потребами

Портфоліо ЗО як засіб оцінювання індивідуальних досягнень. Особистісно-орієнтований підхід щодо навчання, виховання та розвитку осіб з порушеннями. Схема написання психолого-педагогічної характеристики на молодшого школяра. Зразки психолого-педагогічної характеристики ЗО з труднощами розвитку. Діагностика психічного розвитку дітей молодшого шкільного віку. Індивідуальна програма розвитку особистості з ООП: поради щодо складання та реалізації.

Література: [2; 3; 5; 13; 14].

Тема 8. Форми співпраці ЗДО і ЗЗСО та родин, що виховують дітей з ООП. Використання інноваційних технологій навчання, виховання, розвитку та корекційно-розвивальної роботи з дітьми з ООП

Раннє втручання: сутність та роль. Технологія раннього втручання: принципи, алгоритм, зміст. Форми співпраці закладу освіти та сімей. Арт-терапія та її використання у процесі розвитку дітей з освітніми труднощами. Використання лялькотерапії як напрямку корекційної педагогіки у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. Казкотерапія у роботі з дітьми із ООП. Розвиток професійних компетентностей педагогічних працівників, які працюють з дітьми з особливими освітніми потребами. Методи інклюзивного/спеціального навчання. Інноваційні технології навчання та виховання.

Література: [2; 3; 5; 7; 8].

Тема 9. Професійний розвиток спеціального педагога. ППД спеціального навчання осіб з ООП. Видатні дефектологи та спеціальні педагоги та їх внесок у розвиток СП. Сучасні системи освіти осіб з ООП

Концепція підготовки майбутніх фахівців у галузі спеціальної освіти до професійної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі. Спеціальний педагог в середовищі ЗДО. Психолого-педагогічні аспекти формування професійної компетентності спеціального педагога. Видатні дефектологи та фахівці колекційної освіти. Види спеціальних установ та зміст діяльності (до впровадження інклюзивної освіти).

Література: [1; 2; 3; 4; 5].

4. Структура залікового кредиту дисципліни «Основи корекційної педагогіки»

Тематика залікового кредиту	Кількість годин						ІРС	Тренінг	Контр. заходи
	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота				
	Денна	Заочна	Денна	Заочна	Денна	Заочна			
Змістовий модуль 1. Історичні та методологічні аспекти розвитку колекційної педагогіки									
Тема 1. Спеціальна освіта в Україні та модернізація освітньої галузі. Історія становлення та розвитку корекційної освіти	2	0,5	2	-	8	16	-	-	Опитування
Тема 2. Корекційна педагогіка в системі наукових знань: теоретичні та методологічні	2	0,5	2	-	8	16	-	-	Опитування

Основи									
Тема 3. Основні принципи корекційно-розвивальної роботи з дітьми з освітніми труднощами в освітньому просторі	4	1	4	0,5	8	16	1	4	Опитування
Тема 4. Діти з особливими потребами як суб'єкт корекційної педагогіки. Класифікація видів труднощів та порушень психофізичного розвитку дітей	4	1	4	0,5	8	16	1		Опитування
Всього за 1 модуль	12	4	12	1,5	32	64	2	4	
Змістовий модуль 2. Організація освітнього процесу зі здобувачами дошкільної освіти з освітніми труднощами									
Тема 5. Психолого-педагогічна характеристика ЗО із різними видами порушень розвитку: загальні та специфічні закономірності розвитку дітей з різними нозологіями	4	1	4	0,5	8	16	1	4	Опитування
Тема 6. Загальні вимоги до організації і змісту корекційно-розвивального педагогічного процесу: особливості реалізації завдань СО та вимоги щодо організації психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП в освітньому просторі	4	1	4	0,5	8	16	-		Опитування
Тема 7. Особливості індивідуалізації розвитку, навчання і виховання дітей з особливими потребами	4	1	4	0,5	10	14	-		Опитування
Тема 8. Форми співпраці ЗДО і ЗЗСО та родин, що виховують дітей з ООП. Використання інноваційних технологій навчання, виховання, розвитку та корекційно-розвивальної роботи з дітьми з ООП	4	0,5	4	0,5	10	14	1		Опитування
Тема 9. Професійний розвиток спеціального педагога. ППД спеціального навчання осіб з ООП. Видатні дефектологи та спеціальні педагоги та їх внесок у розвиток СП. Сучасні системи освіти осіб з ООП	2	0,5	2	0,5	10	14	-		Опитування
Всього за 2 модуль	18	4	18	2,5	40	74	2		4
Всього	30	8	30	4	78	138	4	8	

5. Тематика практичних занять – 30 год

Мета практичних занять:

- ✓ практично ознайомити здобувачів вищої освіти з історією та методологічними основами колекційної педагогіки;
- ✓ практично з'ясувати питання організації освітнього процесу зі здобувачами дошкільної освіти з освітніми труднощами.

Змістовий модуль 1. Поняття про інноваційні технології навчання. Інноваційні технології навчання мовно-літературної, математичної та природничої освітніх галузей

Практичне заняття 1. (2 год)

Тема 1: Спеціальна освіта в Україні та модернізація освітньої галузі

Мета: Ознайомитися з історією становлення та розвитку корекційної освіти в Україні, дослідити актуальні проблеми сучасного стану цієї галузі та шляхи її модернізації.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Актуальні проблеми сьогодення щодо розвитку осіб з особливими освітніми потребами (ООП).
2. Система корекційної освіти в Україні: характерологічні ознаки.
3. Модернізація корекційної освіти України: основні шляхи та засоби впровадження змін.
4. Зародження корекційної освіти: історія відкриття перших спеціальних установ для осіб з ООП.
5. Соціум та люди з освітніми труднощами.
6. Розвиток та етапи становлення корекційної освіти.

Література: [2; 3; 5; 19; 20].

Практичне заняття 2. (2 год)

Тема 2: Корекційна педагогіка в системі наукових знань: теоретичні та методологічні основи

Мета: Вивчити наукові засади корекційної педагогіки, її теоретичні та методологічні основи, а також міжпредметні зв'язки.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Корекційна педагогіка як наука.
2. Зміст та міжпредметні зв'язки корекційної педагогіки.
3. Методологічні й теоретичні основи корекційної педагогіки.
4. Генезис наукових досліджень з корекційної педагогіки.
5. Актуальні питання корекційної педагогіки.
6. Категорії корекційної педагогіки.

Література: [2; 3; 5; 20].

Практичне заняття 3-4. (4 год)

Тема 3: Основні принципи корекційно-розвивальної роботи з дітьми з освітніми труднощами в освітньому просторі

Мета: Дослідити основні принципи та зміст корекційно-розвивальної роботи з дітьми, що мають освітні труднощі.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Зміст корекційно-розвивальної роботи з дітьми, що мають інтелектуальні порушення, в освітньому процесі.
2. Зміст, сутність, мета, завдання корекційно-розвивальної роботи.
3. Корекційно-розвивальна робота з дітьми з особливостями психофізичного розвитку.
4. Сутність корекційно-розвивальної роботи у спеціальних закладах освіти: історичний аспект.
5. Теоретичні основи навчання і виховання дітей з ООП.

Література: [2; 3; 5; 12; 13; 14; 19; 20].

Практичне заняття 5-6. (4 год)

Тема 4: Діти з особливими потребами як суб'єкт корекційної педагогіки. Класифікація видів труднощів та порушень психофізичного розвитку дітей

Мета: Вивчити класифікацію порушень психофізичного розвитку дітей та особливості їх освітньої підтримки.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Зміст понять теми;
2. Норма та відхилення від норми: характеристика порушень.
3. Категорії особливих освітніх потреб (труднощів).
4. Корекційно-розвивальна робота з дітьми з особливостями психофізичного розвитку.
5. Види порушень та труднощів.

Література: [2; 3; 4; 5; 11; 15; 19; 20].

Змістовий модуль 2. Організація освітнього процесу зі здобувачами дошкільної освіти з освітніми труднощами

Практичне заняття 7-8. (4 год)

Тема 5: Психолого-педагогічна характеристика ЗО із різними видами порушень розвитку: загальні та специфічні закономірності розвитку дітей з різними нозологіями

Мета: Розглянути психолого-педагогічні характеристики дітей з різними видами порушень розвитку та їх загальні й специфічні закономірності.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Психолого-педагогічна характеристика дітей з різними видами порушень розвитку;
2. Постанова КМУ про організацію навчання осіб з особливими освітніми потребами;
3. Нозології дітей з ООП.

Література: [2; 3; 5; 9; 20].

Практичне заняття 9-10. (4 год)

Тема 6: Загальні вимоги до організації і змісту корекційно-розвивального педагогічного процесу: особливості реалізації завдань СО та вимоги щодо організації психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП в освітньому просторі

Мета: Ознайомитися з особливостями організації корекційно-розвивального процесу та психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Соціокультурні основи навчання та виховання дітей з порушеннями розвитку;
2. Основні вимоги до організації навчання дітей з порушеннями розвитку, що потребують корекційно-розвивального супроводу.
3. Інклюзивна освіта в умовах закладу дошкільної освіти.
4. Наказ МОН про команду психолого-педагогічного супроводу.
5. Служби раннього втручання: завдання, принципи, технології.

Література: [2; 3; 5; 16; 20].

Практичне заняття 11-12. (4 год)

Тема 7: Особливості індивідуалізації розвитку, навчання і виховання дітей з особливими потребами

Мета: Оцінити та розглянути підходи до індивідуалізації навчання і виховання дітей з ООП.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Портфоліо дитини з ООП як засіб оцінювання індивідуальних досягнень.
2. Особистісно-орієнтований підхід у навчанні та вихованні дітей з порушеннями.
3. Схема написання психолого-педагогічної характеристики.
4. Діагностика психічного розвитку дітей дошкільного віку.

5. Індивідуальна програма розвитку особистості з ООП.

Література: [2; 3; 5; 20; 21].

Практичне заняття 13-14. (4 год)

Тема 8: Форми співпраці ЗДО і ЗЗСО та родин, що виховують дітей з ООП. Використання інноваційних технологій навчання, виховання, розвитку та корекційно-розвивальної роботи з дітьми з ООП

Мета: Вивчити форми співпраці закладів освіти та сімей, що виховують дітей з ООП, а також використання інноваційних технологій у їх навчанні.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Раннє втручання: сутність та роль.
2. Принципи та алгоритм технології раннього втручання.
3. Форми співпраці закладу освіти та сімей.
4. Арт-терапія у розвитку дітей з ООП.
5. Використання лялькотерапії та казкотерапії у роботі з дітьми з ООП.
6. Розвиток професійних компетентностей педагогічних працівників.

Література: [2; 3; 5; 7; 8; 17; 20].

Практичне заняття 15. (2 год)

Тема 9: Професійний розвиток спеціального педагога. ППД спеціального навчання осіб з ООП. Видатні дефектологи та спеціальні педагоги та їх внесок у розвиток спеціальної педагогіки

Мета: Ознайомитися з концепцією підготовки майбутніх фахівців у сфері спеціальної педагогіки та видатними науковцями, що внесли значний вклад у її розвиток.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Концепція підготовки майбутніх фахівців у галузі спеціальної освіти.
2. Психолого-педагогічні аспекти формування професійної компетентності спеціального педагога.
3. Внесок видатних дефектологів у розвиток корекційної педагогіки.
4. Види спеціальних установ та їх функції до впровадження інклюзивної освіти.

Література: [2; 3; 5; 6; 20].

1. Самостійна робота.

Самостійна робота є основним засобом засвоєння здобувачами навчального матеріалу в позааудиторний час без участі викладача. Обсяг і зміст самостійної роботи визначається робочою програмою та робочим планом в межах встановленого обсягу годин із навчальної дисципліни, методичними вказівками викладача. Самостійна робота здобувача забезпечується системою навчально-методичних засобів: конспектами лекцій, підручниками, навчальними та методичними посібниками, монографічною літературою і періодикою.

Навчальний матеріал, передбачений навчальним планом для засвоєння здобувачем в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальними матеріалами, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять. Викладач проводить діагностику якості самостійної роботи здобувача на індивідуальних заняттях (консультаціях). Вони проводяться в позааудиторний час за окремим графіком, складеним кафедрою.

Завдання виконує кожен здобувач шляхом підготовки творчої роботи у вигляді реферату з презентацією згідно із рекомендованою тематикою поданою нижче згідно свого порядкового номеру в журналі. Реферат – це завершена теоретична робота з конкретної проблематики (теми) в межах навчальної програми курсу. Реферат виконується здобувачем самостійно при консультуванні викладачем. Оформляється за

стандартним зразком і подається викладачу за два тижні до екзамену. Захист завдання шляхом усного звіту здобувача з підготовкою та оформлення презентації.

Ось основні вимоги до оформлення:

Загальні вимоги: **Обсяг:** 10 сторінок основного тексту (без урахування титульного аркуша, змісту, списку літератури та додатків). **Шрифт:** Times New Roman, розмір шрифту – 14. **Міжрядковий інтервал:** 1.5. **Поля:** Верхнє і нижнє – 20 мм, лівє – 30 мм, правє – 10 мм. **Вирівнювання тексту:** По ширині. **Нумерація сторінок:** Зверху в правому куті, починаючи з другої сторінки (титульний лист не нумерується).

Структура реферату: **Титульний аркуш** (Назва закладу вищої освіти. Назва факультету та кафедри. Назва реферату. Прізвище, ім'я, по батькові автора. Науковий керівник. Місто і рік.). **Зміст** (Включає назви розділів роботи з вказанням сторінок). **Вступ** (Обґрунтування актуальності теми, мета і завдання роботи, методи дослідження, структура реферату). **Основна частина** (Складається з кількох розділів, кожен з яких має чітку назву та структуру). **Теоретичний аналіз:** (Огляд наукових джерел, обґрунтування проблеми). **Аналіз досліджень:** (Може включати огляд практичних прикладів або даних, якщо це передбачено темою). **Висновки** (Короткий підсумок результатів дослідження, висновки щодо вирішення проблеми, рекомендації). **Список використаних джерел** (Оформлюється відповідно до стандартів (ДСТУ або міжнародні стилі – АРА, MLA тощо). Джерела подаються в алфавітному порядку). **Додатки** (за необхідності) (Таблиці, графіки, схеми, які є додатковими до тексту реферату).

Оформлення цитат і посилань: **Прямі цитати:** Обов'язково в лапках з посиланням на джерело. **Непрямі цитати (парафраз):** Обов'язково з посиланням на джерело. **Оформлення посилань:** В тексті через квадратні дужки або за допомогою підрядкових приміток, відповідно до обраного стандарту (наприклад, [1, с. 25] або (Автор, рік)).

Оформлення ілюстрацій, таблиць і схем: **Таблиці:** Нумеруються та мають заголовки зверху («Таблиця 1 – Назва»). **Ілюстрації** (схеми, графіки): Нумеруються та підписуються під зображенням («Рисунок 1 – Назва»). Ілюстрації та таблиці повинні бути згадані в тексті реферату.

№ з/п	Тематика рефератів
1.	Історія становлення корекційної освіти в Україні.
2.	Актуальні проблеми розвитку осіб з особливими освітніми потребами в Україні.
3.	Модернізація системи корекційної освіти в Україні: напрями та шляхи реформування.
4.	Перші спеціальні установи для дітей з особливими освітніми потребами: історичний аспект.
5.	Роль соціуму у формуванні освітніх можливостей для дітей з ООП.
6.	Етапи становлення корекційної освіти у світі.
7.	Корекційна педагогіка як самостійна наука: поняття та розвиток.
8.	Методологічні основи корекційної педагогіки: генезис та сучасний стан.
9.	Міжпредметні зв'язки корекційної педагогіки з іншими науковими дисциплінами.
10.	Категорії корекційної педагогіки: їх формування та значення в сучасній науці.
11.	Теоретичні основи корекційно-розвивальної роботи з дітьми з ООП.
12.	Принципи корекційно-розвивальної роботи в спеціальних закладах освіти.
13.	Роль корекційно-розвивальної роботи у психофізичному розвитку дітей з особливими освітніми потребами.
14.	Корекційно-розвивальна робота з дітьми з порушеннями інтелектуального розвитку.
15.	Психолого-педагогічні характеристики дітей з особливими освітніми потребами.

16.	Норма та відхилення від норми у дітей з особливими потребами: психологічні та педагогічні аспекти.
17.	Класифікація видів психофізичних порушень у дітей.
18.	Особливості виховання дітей з особливими освітніми потребами.
19.	Психолого-педагогічна підтримка дітей з різними нозологіями в освітньому процесі.
20.	Законодавчі акти щодо організації навчання дітей з особливими освітніми потребами.
21.	Соціокультурні аспекти інклюзивної освіти в Україні.
22.	Вимоги до організації психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП.
23.	Служби раннього втручання: завдання, принципи та методи роботи.
24.	Індивідуалізація навчання та виховання дітей з ООП: особливості підходу.
25.	Портфоліо дитини з особливими освітніми потребами як інструмент оцінювання.
26.	Особистісно-орієнтоване навчання та виховання дітей з особливими потребами.
27.	Використання інноваційних технологій у навчанні та вихованні дітей з ООП.
28.	Роль арт-терапії у розвитку дітей з освітніми труднощами.
29.	Внесок видатних дефектологів у розвиток спеціальної педагогіки.
30.	Професійний розвиток спеціального педагога: вимоги та перспективи.

2. ТРЕНІНГ з дисципліни «Основи корекційної педагогіки» (8 год)

Завдання для проведення тренінгу (на вибір здобувача освіти):

Розробка та проведення цих завдань допоможуть здобувачам освіти не тільки теоретично, а й практично зрозуміти аспекти колекційної педагогіки у ЗДО. Кроки та форма подачі – на вибір здобувачів освіти.

Завдання 1. Інклюзивне середовище: створення та адаптація
Опис: здобувачі вищої освіти діляться на групи, кожна з яких розробляє модель інклюзивного навчального простору для дітей з різними видами порушень (інтелектуальними, сенсорними тощо). Кожна група презентує свої рішення з урахуванням потреб конкретних категорій учнів і пояснює, як це середовище сприятиме їхній адаптації та розвитку.

Завдання 2. Рольова гра: робота з батьками дітей з ООП
Опис: здобувачі вищої освіти у парах або групах імітують зустріч з батьками дітей з ООП. Один здобувач вищої освіти грає роль педагога, інший – батька. Мета – пояснити батькам індивідуальний план розвитку їхньої дитини, обговорити досягнення та труднощі, а також знайти спільні рішення для подолання проблем. Після кожної сцени проводиться аналіз комунікаційних та педагогічних аспектів взаємодії.

Завдання 3. Аналіз корекційно-розвивальної роботи
Опис: здобувачі вищої освіти отримують опис педагогічної ситуації з дитиною, яка має певні порушення (наприклад, аутизм, порушення зору тощо). Завдання кожної групи – розробити індивідуальну програму корекційно-розвивальної роботи, включаючи цілі, методи та очікувані результати. Після цього групи представляють свої програми і обговорюють їх ефективність.

Завдання 4. Використання арт-терапії у роботі з дітьми з ООП
Опис: здобувачі вищої освіти у групах розробляють та проводять міні-сесії арт-терапії (малювання, ліплення, музика) для різних категорій дітей з ООП. Після кожної сесії обговорюються педагогічні та психологічні аспекти використаних методів, їх ефективність та адаптація до конкретних потреб дітей.

Завдання 5. Складання портфоліо дитини з ООП
Опис: здобувачі вищої освіти об'єднуються у групи та отримують вигадані або реальні випадки

дітей з особливими потребами. Завдання – скласти індивідуальне портфоліо дитини, що включає оцінку її досягнень, труднощів та розвиткових потреб. Після виконання проводиться аналіз портфоліо з акцентом на його практичну користь для педагогів та батьків.

Завдання 6. Казкотерапія як метод корекції

Опис: Здобувачі вищої освіти у групах розробляють короткі казки або сценарії для терапевтичної роботи з дітьми з ООП (наприклад, для розвитку емоційного інтелекту, подолання тривожності тощо). Після презентації казки вони обговорюють, як її можна адаптувати для конкретної дитини та як це вплине на її емоційний стан або поведінку.

3. Методи навчання

В освітньому процесі застосовуються: лекції; практичні заняття; індивідуальні заняття; виконання творчих завдань під керівництвом викладача та самостійно; виконання завдань з тренінгу.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю.

В процесі вивчення дисципліни «**Основи корекційної педагогіки**» використовують наступні методи оцінювання навчальної роботи здобувача освіти за 100-бальною шкалою:

- поточне опитування;
- оцінювання виконання змістового модульного контролю 1;
- оцінювання виконання змістового модульного контролю 2;
- оцінювання виконання тренінгу;
- оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти;
- підсумковий екзамен.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «**Основи корекційної педагогіки**» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання*	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання*	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час опитування на кожному практичному занятті	Модульна контрольна робота (теми 1-4)	Середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час опитування на кожному практичному занятті	Модульна контрольна робота (теми 5-9)	Оцінка за виконане завдання	Оцінка за виконане завдання	Теоретичне питання 1 – макс. 50 балів Теоретичне питання 2 – макс. 50 балів

* Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих під час занять (кожен здобувач має бути оцінений кожного практичного заняття). Пропуски практичних занять обов'язково відпрацьовуються в години консультацій, в іншому випадку вони вважаються оцінкою «0» та враховуються при визначенні середнього арифметичного. Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком, поточне оцінювання проводиться під час консультацій та шляхом виконання завдань в системі Moodle.

** Модульна контрольна робота проводиться у вигляді письмової роботи і складається з двох теоретико-практичних питань. Оцінка за модульну контрольну роботу визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за виконання модульних завдань.

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ЄКТС
90–100	“Відмінно”	A (відмінно)
85–89	“Добре”	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	“Задовільно”	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	“Незадовільно”	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
01–34		F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)

10. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№ п/п	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проєктор Epson EB-505 (1 шт.), рік виготовлення – 2018, рік ведення в експлуатацію – 2019 Екран проєкційний BRYAN 2:1,5 (1 шт.)	1-9
2.	Ноутбук (Базове програмне забезпечення: ОС Windows 10 – згідно з ліцензією Microsoft IT Academy та Microsoft DreamSpark for Students; Програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office, телекомунікаційне програмне забезпечення (Opera, Google Chrome, Firefox).	1-9
3.	Фліпчарт	1-9

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Баєва Т.Ф. Корекційна педагогіка як галузь педагогічної науки. *Освіта Донбасу*. 2011. №2 (145). С. 57 – 65.
2. Гамрецький І. С., Столяренко О. В., Столяренко О. В. Інтеграція людей з особливими потребами у суспільство як прояв ціннісного і толерантного ставлення до людей. Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами. 2012. № 9. С. 27-39. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apnvlop_2012_9_5
3. Данілавічюте Е. А. Діти з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2018. 3(87). С. 7–19.
4. Історія розвитку спеціальної освіти і спеціальної педагогіки як системи наукових поглядів / : Факультет педагогічної освіти Львівського національного університету ім.І.Я.Франка. 20 с. URL: https://moodle.wunu.edu.ua/pluginfile.php/650890/mod_resource/content/6/1.3.pdf
5. Калініченко І. Діяльність інклюзивно-ресурсних центрів щодо підтримки дітей з освітніми труднощами. *Перспективи та інновації науки*. 2022. № 2 (7).
6. Кисла О.Ф. Корекційна педагогіка: навч.посібник. К.: КондорВидавництво, 2015. 320 с.
7. Клочкова А. Здобуття освіти дітьми з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої освіти. *Вересень*. 2023. № 2(97). URL: <https://september.moippo.mk.ua/index.php/sept/article/view/294>
8. Коврігіна Л. Актуальні проблеми інклюзивного навчання в Україні/ Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи. 2018. Вип. 1. С. 33-41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ped_in_2018_1_6

9. Колупаєва А. Спеціальна освіта в Україні та модернізація освітньої галузі. Особлива дитина: навчання і виховання. 2014. № 3. С. 7–12. URL[^]http://nbuv.gov.ua/UJRN/DLog_2014_3_3
10. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. Випуск 34 : збірник наукових праць / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. Київ : Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2017. 190 с.
11. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.
12. Спеціальна освіта: проблеми та перспективи матеріали XIV-ї Міжнародної науковопрактичної конференції 15-16 квітня 2021 р. / за ред. О.В. Гаврилова. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2021. 197 с
13. Супрун М., Шевченко В. Розвиток спеціальної освіти в незалежній Україні. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*. 2021. № 1(14). С. 164-175. URL: <https://doi.org/10.33189/epsn.v1i14.54>
14. Тригуб Д., Паламар О. Особливості дітей з освітніми труднощами, що виникли в наслідок психологічної травми. *Матеріали конференцій МЦНД* (19.01. 2024; Кривий Ріг, Україна).2024. С. 422-424.
15. Щерба С. А. Проблеми інклюзивної освіти. *Актуальні проблеми сучасної психологічної науки: виклики сучасності*: Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської студентської інтернет-конференції. 2022. 3 с. URL: http://eprints.zu.edu.ua/34879/1/%D0%A9%D0%B5%D1%80%D0%B1%D0%B0_%D1%82%D0%B5%D0%B7%D0%B8%2084.pdf

ДОДАТКОВІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ:

1. Антистреси у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами : вебінар. Всеосвіта. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=VZW3q5UHU48>
2. Психологічний супровід дітей з ООП в кризових ситуаціях: поради батькам : відео / Асоціація працівників дошкільної освіти. YouTube. URL: https://www.youtube.com/watch?v=vN42m_cG2Lg
3. Сучасні методики роботи з дітьми із ООП в інклюзивному просторі / Центр ПРПП. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Yq6gMt9Vcqq>
4. Як організувати та підтримувати спілкування і взаємодію дітей в інклюзивному класі. Частина 1. Нова українська школа : вебсайт. URL: <https://nus.org.ua/articles/yak-organizuvaty-ta-pidtrymuvaty-spilkuвання-i-vzayemodiyu-ditej-v-inklyuzyvnomu-klasi-chastyna-1/>